
Søker

Organisasjonsopplysninger

Organisasjonsnavn	UiT Norges arktiske Universitet, Universitetsbiblioteket
Postadresse	UiT Norges arktiske universitet, Universitetsbiblioteket, Postboks 6050 Langnes
Postnummer	9 037
Poststed	Tromsø
Kontonummer	76 940 518 691
Institusjonens leder	
Fornavn	Johanne
Etternavn	Raade
Telefon	77 645 121
E-post	johanne.raade@uit.no
Er institusjonens leder kontaktperson for prosjektet?	Nei
Kontaktperson	
Fornavn	Aysa
Etternavn	Ekanger
Telefon	77 644 140
E-post	aysa.ekanger@uit.no

Søknadstype

Velg søknadstype

Søknadstype	Innsatsområder
Innsatsområder	<ul style="list-style-type: none">• Nye samarbeidsformer• Åpen forskning og bibliotek• FNs bærekraftsmål og bibliotek

Prosjekt

Beskriv prosjektet

Prosjekttittel	Tidsskriftsartikler compatible med talesyntese
Mål	Utvikle en løsning for å gjøre fulltekst av åpent tilgjengelige tidsskriftsartikler compatible med talesyntese – slik at innholdet kan gjøres tilgjengelig i lydformat for brukere som har problemer med å lese trykt tekst. Løsningen skal brukes på en Open Journal Systems (OJS) publiseringsplattform, den bør være XML-basert og ha en effektiv arbeidsflyt.

Prosjektbeskrivelse

Universitetsbiblioteket i Tromsø (UBT) søker lønnsmidler til en 2-årig fulltidstilling i et prosjekt som skal gjøre tidsskriftsartikler compatible med talesyntese. Dette vil bidra til økt grad av universell utforming av UiTs åpent tilgjengelige tidsskrift. Prosjektmedarbeideren vil ha hovedansvaret for prosjektets fremdrift, UBT og Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek (NLB) bidrar med til sammen 40 % egen arbeidsinnsats.

UBT drifter publiseringsstjenesten Septentrio Academic Publishing som utgir åpne fagtidsskrift tilknyttet UiT Norges arktiske universitet. 10 av 21 tidsskriftene er fagfellevurdert og godkjent i NSDs kanalregister. Noen av tidsskriftene har allmennrettet formidling som en av sine oppgaver; ilt ett år vil Ottar (tidsskriftet til Norges arktiske universitetsmuseum som er spesielt relevant for skolebibliotek), komme over på Septentrios publiseringsplattform. Alle tidsskrift lisensierer innholdet under en Creative Commons-lisens.

Artiklene i Septentrio publiseres bare i PDF. UBT planlegger gradvis innføring av XML, som vil gi flere artikkelformater (ePUB og HTML) og gjøre tidsskriftene Plan S-compatible. Parallelt med dette arbeidet ønsker UBT å undersøke mulighetene å gjøre artikkelformatet compatible med talesyntese. Samarbeidspartner i prosjektet, NLB, har høy kompetanse på talesyntese. NLB har et bredt tilbud av både folkebibliotekslitteratur og studielitteratur for høyere utdanning i lydformat – men har et begrenset tilbud av fagtidsskrift. Gjennom dette prosjektet vil NLB påvirke utviklingen i tidsskriftssektoren slik at digitalt materiale blir produsert universelt utformet fra starten av.

INNSATSOMRÅDER, STRATEGISK FORANKRING OG MÅLGRUPPE

Prosjektet er innenfor følgende innsatsområder:

- FNs bærekraftsmål. Lydformat er uunnværlig for lesere med funksjonsnedsettelse som gjør det vanskelig for dem å lese trykt tekst – utvikling av åpne, fritt gjenbrukbare løsninger på dette feltet vil bidra til oppnåelse av FNs bærekraftsmål 10 (mindre ulikhet) og 4 (god utdanning).
- Åpen forskning. Prosjektet vil bidra til å gjøre åpent tilgjengelig faginnhold tilgjengelig for personer med lesevansker. Prosjektets resultater vil formidles til andre publiserings tjenester (inkl. bibliotekbaserte) som utgir åpne tidsskrift. Det blir brukt open source-verktøy, ev. programtillegg utviklet i prosjektet vil publiseres som åpen kildekode og artikkelmalen vil kunne deles åpent.
- Nye samarbeidsformer. Et folkebibliotek er med på å utvikle både tjenestetilbudet og produkter fra bibliotek i høyere utdanning.

Prosjektet er godt forankret i strategiske dokumenter til Nasjonalbiblioteket, UBT, UiT Norges arktiske universitet og NLB. Formidling av forskningsbasert kunnskap, åpen tilgang til forskningsresultater og FNs bærekraftsmål er gjennomgående temaer i samtlige strategidokumenter. I sin strategi for 2018–2022, sikter UBT til å være nyskapende og ledende i sitt arbeid med åpne løsninger for publisering. NLB skal, ifølge sin strategi for 2019–2024, utvikle rollen som et nasjonalt kompetansesenter for aktører som vil lage utgivelser som er universelt utformet. Fulltekst i lydformat er et nyttig trekk for potensielt alle lesere og gjør et tidsskrift mer attraktivt (kommersielle aktører begynner å introdusere dette for sine abonnenter), men det er lesere som sliter med å lese trykt tekst som har størst behov for lydformat. Prosjektet vil fokusere på målgruppa til NLB som anslagsvis utgjør 300 000 personer. Utprøvingen skal kjøres på utvalgte artikler i 1–2 fagtidsskrift fra Septentrios portefølje, i samarbeid med tidsskriftsredaksjonene. NLB vil rådggi om valg av tidsskrift og artikkeltyper som har potensiale til å bidra til økt samfunnsdeltakelse og som vil være spesielt relevante for bestemte grupper i NLBs lånermasse (Statped-studenter, eldre lånere).

TEKNISKE DETALJER

Septentrios publiseringsplattform er Open Journal Systems (OJS) – en åpen programvare som brukes av mange utgivere og publiserings tjenester internasjonalt.

Lydformat som resultat av talesyntese kan basere seg på en rekke formater (Word, XML, ePUB), med forskjellige assosierte arbeidsflyter og nødvendige tekniske tilpasninger. Speech Synthesis Markup Language (SSML) peker seg så langt ut som det mest passende oppmerkingsspråket for talesyntese: det er XML-basert, har blitt anbefalt som internasjonal standard og krever ikke proprietær programvare for tekst-til-tale konvertering.

I prosjektet skal det vurderes hvorvidt det er mulig og ønskelig å koble sammen talesyntese-relatert arbeidsflyt og XML-arbeidsflyt for visuelle formater, og på hvilket stadium disse arbeidsflytene skal kobles. Avhengig av det valgte alternativet, kan det oppstå behov for å utvikle et talesyntese-relatert programtillegg for OJS.

Prosjektet vil velge et alternativ som passer best i Septentrios driftsmodell, der støtte fra publiserings tjenesten er begrenset og mesteparten av det tekniske publiseringsarbeidet plasseres på fagredaktører og forfattere. Mengden av manuelt prosesseringsarbeid må reduseres til det aller nødvendigste ved hjelp av artikkelmalen og forfatterinvolvering.

Talesyntese-kompatible artikkelfiler vil publiseres på Septentrios plattform og vil være tilgjengelige

for andre aktører å kopiere og konvertere til lyd. Individuelle lesere vil også kunne laste ned filene til sine lydkonverteringsprogrammer. Folkebibliotek vil involveres i formidling av tilbudet; Troms fylkeskommune har signalisert at de vil være behjelpelig.

OPPFØLGING OG VIDEREFØRING ETTER PROSJEKTSLETT

Prosjektet har en stor overføringsverdi da det er mange utgivere i Norge og internasjonalt som bruker OJS-publiseringstjenesten. Mesteparten av de norske åpne fagtidsskrift utgis av bibliotek i UH-sektoren. Prosjektet skal publisere en offentlig rapport med resultater og via opplæring/seminar dele tilegnet kunnskap med interesserte publiseringstjenester. Ev. programtillegg som blir utviklet ila prosjektet vil publiseres åpent på GitHub og deles med det internasjonale OJS-miljøet.

På sikt vil det være ønskelig å tilby tekst-til-tale konvertering på Septentrios plattform – ved hjelp av åpen eller rimelig programvare.

Selv hvis prosjektet lykkes med å få på plass tilfredsstillende tekniske løsninger og arbeidsflyt, vil ikke Septentrio-tjenestens nåværende kapasitet tillate produksjon av lydformat i stor skala – ev. produksjon av lydformat etter prosjektets slutt vil måtte begrenses til et utvalg av artikler. Det kan vurderes en ordning der svaksynte lesere kan bestille lydproduksjon av en artikkel som hittil har vært tilgjengelig bare i tekstformat – en slags Sound-on-Demand. Arbeidsressurser kan muligens hentes inn fra andre UBT-enheter, blant studenter innen relevante fagområder, eller ved å involvere frivillige. Den optimale situasjonen vil være hvis de norske bibliotekbaserte publiseringstjenester kan dele på arbeidsressurser for å levere teknisk støtte til redaksjonene på dette feltet: det kan være en stilling formelt plassert ved ett av UH-bibliotekene, Nasjonalbiblioteket eller Unit.

Det er stort behov for faglitteratur i lydformat i Norge og internasjonalt. Det viktigste resultatet av prosjektet vil være synliggjøring for de andre publiseringstjenestene og institusjonsledelsene av både behovet for lydformat og de assosierte tekniske mulighetene. Med dette prosjektet håper UBT og NLB å bidra til at flere utgivere og publiseringstjenester gjør sitt innhold kompatibelt med talesyntese – og dermed mer universelt utformet.

Framdriftsplan

Prosjektet er

Toårig

Aktivitetsplan for prosjektet

Beskrivelse

Prosjektmedarbeider får basiskunnskap om de aktuelle verktøyene: OJS, forskjellige XML-verktøy og SSML.

Aktivitetsperiode

Fra dato	01.09.2021
Til dato	30.09.2021
Beskrivelse	Digitalt kick-off seminar med deltakelse fra UBT og NLB.
Aktivitetsperiode	
Fra dato	05.10.2021
Til dato	05.10.2021
Beskrivelse	Prosjektmedarbeideren setter seg bedre inn i de aktuelle verktøyene og, med løpende bistand fra UBT og NLB, velger ut og jobber med den tekniske løsningen for prosjektet. Artikkelfiler publiseres på test-plattformen til Septentrio.
Aktivitetsperiode	
Fra dato	11.10.2021
Til dato	31.01.2022
Beskrivelse	Digital workshop med UBT og NLB der den utvalgte løsningen presenteres, med vurdering av behov for videre teknisk utviklingsarbeid.
Aktivitetsperiode	
Fra dato	03.02.2022
Til dato	03.02.2022

Beskrivelse	Utvikling av ev. SSML-programtillegg for OJS.
Aktivitetsperiode	
Fra dato	14.02.2022
Til dato	14.04.2022
Beskrivelse	Samarbeid med 1–2 tidsskriftsredaksjoner om arbeidsflyt.
Aktivitetsperiode	
Fra dato	14.02.2022
Til dato	14.04.2022
Beskrivelse	Workshops med tidsskriftsredaksjoner og forfattere for å utvikle artikkelmal.
Aktivitetsperiode	
Fra dato	11.04.2022
Til dato	30.06.2022
Beskrivelse	Utvikling av brukerveiledning for støttepersonalet ved publiseringstjenesten, redaktører og forfattere.
Aktivitetsperiode	
Fra dato	15.08.2022
Til dato	15.09.2022

Beskrivelse	Trening av redaksjoner, med inviterte deltakere fra andre norske bibliotekbaserte publiseringstjenester.
-------------	--

Aktivitetsperiode

Fra dato	19.09.2022
----------	------------

Til dato	16.12.2022
----------	------------

Beskrivelse	Publisering av talesyntese-kompatible artikkelfiler.
-------------	--

Aktivitetsperiode

Fra dato	19.09.2022
----------	------------

Til dato	21.07.2023
----------	------------

Beskrivelse	Workshops med andre forfattere som skal teste artikkelmalen, med inviterte deltakere fra andre norske bibliotekbaserte publiseringstjenester. Ev. korrigerings av brukerveiledning.
-------------	---

Aktivitetsperiode

Fra dato	03.10.2022
----------	------------

Til dato	10.02.2023
----------	------------

Beskrivelse	Ev. korrigerings av forfattermal.
-------------	-----------------------------------

Aktivitetsperiode

Fra dato	02.01.2023
----------	------------

Til dato	31.01.2023
----------	------------

Beskrivelse	Utarbeidelse av dokumentasjonen for publisering av ev. plugin på GitHub.
-------------	--

Aktivitetsperiode

Fra dato	03.04.2023
----------	------------

Til dato	28.04.2023
----------	------------

Beskrivelse	Formidling av tilbudet via folkebibliotek.
-------------	--

Aktivitetsperiode

Fra dato	03.04.2023
----------	------------

Til dato	31.08.2023
----------	------------

Beskrivelse	Forberedelse av sluttrapport
-------------	------------------------------

Aktivitetsperiode

Fra dato	01.08.2023
----------	------------

Til dato	31.08.2023
----------	------------

Andre opplysninger

Andre opplysninger/kommentarer om framdrifts-/aktivitetsplan

Budsjett

1. prosjektår

Søknadsbeløp fra Nasjonalbiblioteket	651 319
--------------------------------------	---------

Andre inntekter 1. prosjektår

Beskrivelse	40 % egen arbeidsinnsats (35 % fra UBT og 5% fra NLB)
-------------	---

Beløp	260 527
-------	---------

Inntekter totalt 1. prosjektår:	911 846
---------------------------------	---------

Utgifter 1. prosjektår

Beskrivelse	lønn til prosjektmedarbeider
-------------	------------------------------

Beløp	651 319
-------	---------

Beskrivelse	egen arbeidsinnsats
-------------	---------------------

Beløp	260 527
-------	---------

Utgifter totalt 1. prosjektår:	911 846
--------------------------------	---------

2. prosjektår

Inntekter 2. prosjektår

Beskrivelse	midler fra Nasjonalbiblioteket
-------------	--------------------------------

Beløp	651 319
-------	---------

Beskrivelse	40 % egen arbeidsinnsats (35 % fra UBT og 5% fra NLB)
-------------	---

Beløp	260 527
Inntekter totalt 2. prosjektår:	911 846
Utgifter 2. prosjektår	
Beskrivelse	lønn til prosjektmedarbeider
Beløp	651 319
Beskrivelse	egen arbeidsinnsats
Beløp	260 527
Utgifter totalt 2. prosjektår:	911 846
Totalt	0

Samarbeidspartnere

Har du samarbeidspartner(e)?	Ja
Navn	Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek
Beskriv samarbeidet	NLB vil bistå i prosjektet med sin kompetanse om talesyntese og best praksis innen universell utforming. NLB vil rådggi om tekniske veivalg og teste artikkelfilene med sitt talesyntese-verktøy. Når det foreligger artikkelfiler compatible med talesyntese, vil NLB få tilgang til å inkludere dem i sin samling.

Vedlegg

Last opp vedlegg

Sammendrag og innsending